

Af Jan Erik Hansen, redaktør,
jaha@kb.dk

Nørd-kraft – på besøg hos Claaudia-teamet på Aalborg Universitet

”Som forskningsbibliotek skal vi i fremtiden være væsentligt bedre til at byde ind i denne type samarbejder og udvikle os i forhold til behovene for services fra vores moderinstitution.”

”Vi arbejder både fra forskningssiden, og hjælper til at forskerne får realiseret sine behov, men vi arbejder også med institutionssiden, for at universitetet får realiseret sine behov. Selvfølgelig er det i den enkelte forskers interesse at være i compliance, men det er ikke nødvendigvis i den enkelte forskers interesse, at universitetet som helhed har styr på sine forskningsdata, eller så meget styr som de ønsker at måtte have. Nirvana det kan vi lede længe efter,” siger Karsten Kryger Hansen.

Han er data management-specialist og har været primus motor for Claudia-teamet fra begyndelsen. Oprindeligt er han ansat ved Aalborg Universitetsbibliotek (AUB) og repræsenterer dermed den ene side af team-samarbejdet. Den anden udgøres af Aalborg Universitets fælles it-afdeling (it-services eller ITS).

”Det handlede om at samle et team, der kunne arbejde mere struktureret, fremfor at kalde til møder hele tiden. Og det handlede om sætte nogle skibe i søen som både var infrastruktur, rådgivningstjeneste og undervisningsaktiviteter. Men også at kunne arbejde på et mere strategisk niveau i forhold til organisationen.”

Det begyndte med en digitaliseringsstrategi

Claudia begyndte som et projekt i januar 2018 og blev født via digitaliseringsmidler fra AAU, som en del af universitetets fælles digitaliseringsstrategi. Karsten Kryger Hansen fortsætter:

”I strategien var det blevet identificeret, at vi på universitetet havde en mangel på overblik over infrastruktur i forhold til forskningen, og hvad forskere behøvede for at udføre deres forskning.

Samtidig blev der brugt rigtigt meget tid ude i forskningsmiljøerne på selv at sætte infrastrukturer op.”

”Vi havde en situation, hvor infrastruktur bare var et værktøj. Men hvis du ikke ved, hvad du kan bruge værktøjet til, og institutionen selv ikke har styr på hvilke værktøjer den egentlig stiller til rådighed, er der et behov for at have et koordineret fokus på infrastruktur, men også data management og data science.”

Forenklet kan siges, at infrastruktur er den hard- og software, der holder og opbevarer filerne, data management er det, der er mellem filerne, og data science er det der er inden i filerne. Kryger Hansen fortsætter:

”Det handler om at have en samlet konsolideret service, hvor en forsker kan henvende sig ud fra det, som ofte er forskerens problem. Nemlig at få løst et forskningsmæssigt behov. Der så vi potentialet i at sætte ressourcerne sammen.”

”Det som var virkelig nyt, var at vi besluttede, at vi skal have nogle der kan hjælpe med data management, vi skal have nogle der kan hjælpe med data science. Infrastruktur har man altid kunnet få. I hvert fald hvis man havde

”Nu siger vi, at infrastruktur har man altid kunnet få.”, supplerer Nils Thidemann, repræsentant i styregruppen for AUB, ”I biblioteksregi siger vi nøjagtig det samme. Rådgivning, vejledning og support har man altid kunne finde. Men værdien her er, at når vi rådgiver og supporterer fra biblioteksmæssigt synspunkt, så kan vi pege på løsninger. Vi kan hjælpe med at få infrastruktur til at du.”

”IT-afdelinger ser ud som de har gjort i de sidste 20 år, biblioteker gør det måske også, men der knopskyder nye funktioner, som hele tiden skal gribes, og det fordrer en ny måde at tænke en samarbejdende organisation på. I bibliotekets regi har man haft forskerservice og forskningsregistrering siden begyndelsen af 00’erne.”

Claudia er next generation på data-siden, med viden og rådgivning omkring data-

håndtering og data science. Thidemann siger:

”Det handler om at få de enkelte organisatoriske enheder til at arbejde bedre sammen, og det er det vi forsøger med Claudia. Der kommer en forsker, der

er interesseret i at få noget systemunderstøttelse, noget infrastruktur, til dataopsamling. Det er selvfølgelig vores opgave, at supportere, men samtidig pege de andre steder hen, hvor den enkelte forsker kan få dækket sine øvrige behov.”

”Det vi oplever i forskningssituationer, er at forskning tager lang tid, og oftest er det relativt svært for den enkelte forsker, at skulle navigere i et infrastruktur-landskab. Der er mange djævlene i detaljen, som har betydning for om skiftet bliver den ene løsning eller den anden. Når forskeren sidder med et problem, kan det være den marginal af en oplysning, fx graden af følsomhed af data, der giver udslaget. Eller det kan være behovet for at udveksle eller beregne. Jeg tror ikke, at bibliotekerne har haft den forståelse, det er ikke vores metier at have matematikere ansat eller folk med forstand på avanceret infrastruktur. Bibliotekets metier har været have fokus på data og registrering.”, forklarer Karsten Kryger Hansen.

”I virkeligheden er dem med allerbedst hånd i hanke i forhold til, hvad der foregår forskningsmæssigt på universitetet, ofte de sekretærer der sidder rundt omkring på de enkelte institutter. De ved, hvor skoen trykker. For os handler det om at have det gode netværk og tænke vores tilbud ind i de forskningsprocesser også, de skal være målrettet noget som forskeren kan genkende. ▶

penge, kunne man få det man havde pengene til.”, siger Mads Peter Bach, teamleder på Claudia. Hans baggrund er i universitetets it-afdeling, ”Det nye at var at der kom nogen til, der havde evner til at forstå data og datahåndtering lidt dybere.”

Når man laver en Ph.D-plan, for eksempel, jamen, der skal vi ind og tale data. Altså datahåndteringspraksis. Vi får mulighed for at sætte i hvert fald to folk sammen, en studerende og en vejleder, og derfra tale om universitets forventninger til datahåndteringspraksis.”

Infrastruktur der kan rådgive

Claudia præsenterer sig selv som Research Data Services. I sig selv en infrastruktur (en samling virtuelle services) der assisterer forskere i at opfylde universitetets målsætninger om tilgængelighed og en moderne state-of-the-art forskning, men også mere politiske strategier.

”Der kan sagtens være adfærdssændringer, når vi taler Open Access og publiceringsstrategier. Det handler om at designe ud fra adfærd, her har bibliotekerne nok en større klassisk tradition end it-afdelinger. I arbejdet med adfærd og kulturændringer.”, siger Karsten Kryger Hansen.

”Meget handler om, at komme ud og tale det rigtige sprog og skabe meningsdannelse ude i forskermiljøet. Vi er langt foran i vores meningsdannelse. Men det kan man nemt glemme, når vi går ud og siger til forskeren, at du skal publicere open access. Hvorfor, spørger forskeren. Der skal vi fortælle hele historien, og også forstå forskerens perspektiv.”

”Det samme gælder, når vi snakker GDPR. Det handler selvfølgelig om

teknik, men lige så meget om adfærd og forståelse, for at kunne anvise løsninger.”

”Det er vigtigt at italesætte tingene korrekt. Jeg talte med nogle forskere forleden omkring persondatahåndtering. Der skal være en teknisk og systemmæssig understøttelse af praksis, jo, men selve forståelsen af håndteringen af persondata, falder tilbage på paragraf 1 i GDPR. Det er data, vi har til låns, det er data vi skal passe på. Almindelig sund fornuft skal være drivende, men det kan hurtigt blive til at vi skal undgå bøder og andet. Du kan sammenligne det med at køre for stærkt på vejen. Kører du for stærkt, får du en bøde. Men det skal helst ikke være det, der er det væsentligste argument i vores logik.”, siger Kryger Hansen.

”Man ser fra tid til anden, at god datahåndteringspraksis bare bliver italesat for at italesætte det. Vi skal huske, at det er forskerens produktion som er det væsentlige og det er hans eller hendes problem vi skal tage udgangspunkt i. Vi har set eksempler på, hvordan det kan ende som tjekboks-øvelser og er der noget

som de har rigeligt af i forvejen, er det tjekboks-øvelserne. Vi skal ind og arbejde der, hvor det giver værdi. Enten for forskeren eller institutionen.”

Viften af tilbud sigter bredt, og er målrettet både eksperter og til dem der er på vej til at blive det. Der har været opgaver omkring arkivering, storage af data, hvor teamet har rådgivet. Man har også udviklet algoritmer til konkrete forskningsprojekter. Der tilbydes desuden en AI-Cloud, som kan understøtte forskere (og studerende), der ønsker at arbejde med AI-teknologier som machine learning og deep learning.

”Vi oplever meget forskellige behov og vi prøver at favne bredt.”, forklarer Mads Boye, som er specialist i infrastruktur. ”Nogle får et login til et system og så hører vi ikke fra dem igen, før der er strømsvigt i datacenteret. Andre skal tages mere i hånden. Tidligere har det nok været de tekniske fakulteter, der har fyldt mest, fordi de altid har været bevidste om deres behov. Men vi prøver også at række ud til de klassisk ikke-tekniske fakulteter. De skal ofte serviceres anderledes, for at komme i gang og få en god oplevelse.” ”Det har ikke været en vigtig parameter for os, hvor mange der har været igennem butikken. Mere at de har været tilfredse.

Så ved vi også, at det spreder sig, og så skal folk nok komme til os, når behovet opstår. Vi vil gerne ses som en laboratorie-ressource og derfor vil vi også gerne møde dem, hvor de laver deres arbejde. Vi skal være en fri ressource i deres naturlige setup. Ikke noget der skal presses ned over hovedet på forskerne.”

”For AAU-brugere har der altid været single point of contact for alle tekniske henvendelser via IT-afdelingen og mange henvendelser omkring infrastruktur er gået videre til os ad den kanal.”, forklarer Mads Boye, da REVY spørger til teamets synlighed. For en udenforstående kan det være svært at finde information om Claudia – på universitetets websider.

”Det er nok heller ikke vores primære spidskompetencer, at lave en masse kommunikation. Fokus har været på de services og den rådgivning, vi tilbyder.” Men en ny kommunikationsstrategi og bedre synlighed er på dagsordenen, understreger teamet.

I fuld drift

”Det vil være forkert at sige, at folk arbejder 100% af tiden i Claudia-projektet. Der er et flydende skel mellem fx opgaver i it-afdeling eller andre universitære opgaver. Samtidig er der en masse legacy, historiske ting, løbende arbejdsopgaver fra tidligere, som vi har taget med over i projektet.”, tilføjer Mads Peter Bach.

”Det her repræsenterer også en organisatorisk udvikling.”, siger Nils Thidemann, ”Set fra et forskningsbibliotekets synspunkt er Claudia endnu et godt eksempel på, hvad et moderne forskningsbibliotek er og skal være. Vi skal i fremtiden være væsentlig bedre til at byde ind i denne type samarbejder og udvikle os i forhold til behovet for services fra vores moderinstitution. Det kender vi også fra forskningsregistreringsopgaven, fra systematic reviews, behov som opstår og som er noget vi løser sammen med funding-folk eller it-folk. Eller juridiske kompetencer. Det er en hel naturlig del af forskningsbibliotekets udvikling.”

”Vi har det skisma, at vi selv udbyder infrastruktur, men vi lever også af andres infrastruktur.” Claudia har sit eget serverskab i it-afdelingens maskinpark. Thidemann fortsætter:

”Vores er ikke den eneste eller bedste til at løse alle behov. Data kommer oftest fra andre systemer end vores. Derfor er det vigtigt, at fx Mads som infrastruktureksperter skal kunne pege på andre løsninger end lige vores. Det giver et andet perspektiv til ressourcerne. Data management-koordinatoren er involveret i mange opgaver. Det kan være lige fra politisk sagsbehandling til egentlige juridiske vurderinger.”

”Vi er en kompetence-enhed som andre kan tage i anvendelse. I rådgivningssituationer er vi meget sjældent alene, fx jurister har en tendens til altid at

finde noget arbejde.”, fortæller Karsten Kryger Hansen og griner, ”Men vi skal ikke have jurister siddende i Claudia, de skal fagnørde jura blandt andre jurister. Det bliver for omfattende at oppebære en juridisk profil i teamet.”

At kickstarte og sætte fokus, bliver nøgleord for teamet også fremover. Selv foretrækker de at kalde det indsats. Pr 1. januar i skrivende år er projektet overgået til en egentlig drift-fase. De er sat på budgettet hos ITS (it-services) og AUB.

”Derfor kan vi også sige, at alle også ressourcemæssigt er dedikeret til arbejdet i Claudia.”, siger Nils Thidemann.

Og lige det med navnet...

”Navnet Claudia. Der er tænkt over det.”, fortæller Karsten Kryger Hansen, ”I første omgang tænkte jeg Cloud (læs: cloud), men det blev lige nordjysk nok. Det endte så med det mere elegante Claudia. Vi har været ude i om vi skulle hedde noget andet på et tidspunkt. Men Claudia blev hængende. Hun er svær at begrave.”

Hvad snakker de om?

- **IT Infrastruktur:** hardware, software, og netværk der er nødvendige for udvikle, udføre, kontrollere og supportere IT services.
- **Data Management:** omhandler regler og procedurer for forvaltning af data. Gælder både i teknisk, juridisk og etisk forstand.
- **Data Science:** handler om at analysere og trække ny viden frem i store datamængder, også kaldet Big Data.

Om Claudia

Teamet består af 11 medarbejdere – med fortid enten i biblioteket eller it-afdelingen.

Ved interviewet deltog: Karsten Kryger Hansen, chefkonsulent, AUB – specialist i Data Management
Mads Boye, systemadministrator, AAU – specialist i Infrastruktur
Mads Peter Bach, Teamleder, AAU
Nils Thidemann, chefkonsulent, AUB
Mads Peter Bach deltog kun i første del af interviewet. Nils Thidemann repræsenterede styregruppen bag projektet.

Adresse: <https://www.claudia.aau.dk/>